

LBRIS

We know
books

Ștefan Deaconu
– *coordonator* –

Domnica Manole
Elena Simina Tănăsescu
Robert Marius Cazanciuc
Silviu Gabriel Barbu
Ioan Muraru

CODEX CONSTITUȚIONAL

Constituțiile statelor membre ale Uniunii Europene
Constituția Republicii Moldova
Constituția Regatului Unit al Marii Britanii
și al Irlandei de Nord

Volumul II

Ediția a II-a, revizuită și actualizată

CARTIER
juridic

CUPRINS

CONSTITUȚIA REPUBLICII MALTA.....	5
CONSTITUȚIA REGATULUI UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD.....	81
CONSTITUȚIA REGATULUI ȚĂRILOR DE JOS	131
CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA	159
CONSTITUȚIA REPUBLICII POLONE.....	203
CONSTITUȚIA REPUBLICII PORTUGHEZE.....	257
CONSTITUȚIA ROMÂNIEI.....	349
CONSTITUȚIA REPUBLICII SLOVACE	391
CONSTITUȚIA REPUBLICII SLOVENIA	447
CONSTITUȚIA REGATULUI SPANIEI	489
CONSTITUȚIA REGATULUI SUEDEI.....	539
CONSTITUȚIA UNGARIEI.....	663

Prezentare generală

Prof. univ dr. Elena Simina TĂNĂSESCU

1. Scurt istoric

Actuala Constituție a Maltei a fost adoptată la 21 septembrie 1964. Cea mai importantă revizuire a acesteia a avut loc pe 13 decembrie 1974. Câștigarea alegerilor de către Partidul Laburist în acel an a condus la proclamarea Maltei ca republică, dar a menținut statul în cadrul asociației de state Commonwealth conduse de monarhul Marii Britanii. Din punct de vedere juridic declararea republicii a avut drept consecință faptul că, începând cu acel moment, funcția de șef al statului a fost asumată de un Președinte ales, în vreme ce anterior Regina Marii Britanii, Elisabeta a II-a, era considerată suveranul Maltei și un guvernator general exercita autoritatea șefului de stat în numele acesteia. Totuși, sub aspectul practicii politice de zi cu zi, guvernarea era și a rămas în mâinile unui Cabinet condus de Prim-ministrul maltez. O altă revizuire constituțională importantă a avut loc în 2016 și a vizat în special regimul juridic al răspunderii magistraților și garanțiile pentru independența sistemului judiciar.

Constituția actuală a Maltei a fost elaborată în mai multe etape, în care au fost diminuate treptat raporturile de putere întreținute cu Marea Britanie și care au culminat cu declararea de facto a independenței Maltei prin intrarea în vigoare a Constituției din 1964. Astfel, pe 27 iulie 1960, Secretarul de Stat al Coloniilor a prezentat Camerei Comunelor dorința Guvernului Majestății Sale de a reinstaura guvernarea reprezentativă în Malta și astfel s-a decis să se înceapă elaborarea unei noi Constituții în vederea organizării cât mai rapide a unor alegeri. S-a decis, de asemenea, înființarea unei Comisii constituționale care să traseze liniile directoare ale noii Constituții după consultarea reprezentanților poporului. În decembrie 1960 această comisie a prezentat raportul său, care a stat la baza elaborării Constituției din 1961. Constituția din 1961 a reprezentat un pas important pentru elaborarea Constituției independenței, din 1964, și a stabilit principalele trăsături ale acesteia. Emblematic, Constituția din 1961 a înlocuit Executivul bicefal cu un Guvern unic de sorginte malteză. Alte schimbări importante aduse de acea Lege fundamentală vizau structura adunării legislative, care, în contrast cu tradiția colonială ce perpetuase bicameralismul, avea să devină monocamerală – un Parlament alcătuit din 50 de membri aleși prin sufragiu universal și direct, pentru un mandat de patru ani. Deși în acel moment Malta era încă o colonie, se putea observa evoluția către independență în ciuda faptului că multe norme ale dreptului britanic rămăseseră în vigoare pe teritoriul maltez.

Ordinul de independență din 1964 reprezintă documentul suprem și noua Constituție a Maltei, care, deși reia în mare parte Constituția din 1961, aduce totuși anumite modificări. Între altele, deși limbile engleză și malteză sunt declarate limbile oficiale din punctul de vedere al legislației și al administrației, Art. 74 precizează că, în caz de dubiu cu privire la interpretarea legislației, limba malteză va prevala, iar Art. 5 subliniază că limba națională este malteza și tot aceasta este limba procedurilor judiciare.

2. Raporturile dintre principalele autorități statale

Malta este o republică parlamentară condusă pe principiul separației și colaborării puterilor în stat. Astfel, puterea legiuitoare este exercitată de Președintele Republicii și Parlamentul monocameral, puterea executivă este exercitată de Președintele Republicii cu sprijinul Cabinetului, iar puterea judecătorească este exercitată de instanțe judecătorești independente de celelalte două puteri în stat.

Corpul legislativ al Maltei este unicameral, compus dintr-o Cameră a Reprezentanților aleasă prin vot direct și universal și din Președintele Maltei. Acesta din urmă este investit cu rolul de a-și da sau nu acordul cu privire la proiectele de lege adoptate de Camera Reprezentanților, anterior publicării acestora în Monitorul oficial (Art. 72), ceea ce transpune, în cadre republicane, tradiționala sancțiune regală a legilor adoptate de Parlament.

Camera Reprezentanților este alcătuită dintr-un număr impar de membri, aleși pentru o legislatură de cinci ani. De regulă, fiecare dintre cele 13 circumscripții electorale, al căror număr poate fi modificat de Camera Reprezentanților, dar care trebuie să rămână impar și nu poate fi mai mic decât nouă și nici mai mare decât 15, trimite cinci reprezentanți în Cameră, cu mențiunea că numărul reprezentanților fiecărei circumscripții este stabilit de către adunarea legislativă, și nu poate fi mai mic de cinci, dar nici mai mare de șapte. Aceștia li se adaugă membri suplimentari în situația în care partidul care a obținut majoritatea absolută a voturilor nu obține majoritatea absolută a reprezentanților, sau atunci când au fost aleși candidați propuși de numai două dintre partidele înscrise (Art. 52), ceea ce, de regulă, se întâmplă, scena politică fiind dominată de două mari partide, cel al conservatorilor naționaliști (NP) și cel al laburiștilor (MLP).

Alegerea parlamentarilor are loc prin vot unic transferabil în baza unor prevederi constituționale detaliate, care urmăresc, între altele, să împiedice manipularea votului prin intermediul geografiei electorale.

Camera Reprezentanților are competențe legislative și de control asupra Executivului și poate chiar revizui Constituția în conformitate cu o procedură distinctă de cea legislativă. Ea investeste Cabinetul și poate retrage încrederea acordată acestuia. Dispune de autonomie regulamentară, procedurală, organizatorică și bugetară, inclusiv de deplina libertate de a stabili limba în care vor fi înregistrate procedurile parlamentare (Art. 5). Funcționează în cadrul unor sesiuni anuale de așa natură, încât să nu intervină o perioadă de 12 luni între ultima ședință a Parlamentului dintr-o sesiune și prima ședință din următoarea sesiune.

Nu se pot iniția proceduri civile sau penale împotriva niciunui membru al Camerei Reprezentanților pentru opiniile exprimate în cadrul lucrărilor Camerei sau ale unui comitet al acesteia ori din cauza oricărui aspect prezentat de respectivul membru printr-o petiție, un proiect de lege, o rezoluție, o moțiune sau în alt mod. Pe durata oricărei sesiuni, membrii Camerei Reprezentanților nu vor fi arestați pentru nicio datorie civilă, cu excepția unei datorii a cărei contractare reprezintă o infracțiune [Art. 65 alin. (3) și (4)].

Ca urmare a revizuirii constituționale din 2021, Constituția Maltei include o prevedere referitoare la suplimentarea locurilor din Parlament pentru genul subreprezentat. Astfel, se prevede că în situația în care la alegerile generale, contestate de două sau mai multe partide politice și unde sunt aleși doar candidații a două partide sau în situația în care există o subreprezentare a unuia din cele două genuri între membrii Parlamentului,

numărul membrilor Parlamentului se mărește cu cel mult doisprezece membri ai genului subreprezentat, cu condiția ca numărul membrilor Parlamentului subreprezențați aleși adunați cu numărul membrilor subreprezențați aleși în temeiul acestei dispoziții să nu depășească 40% din numărul total al membrilor Parlamentului care formează camera.

Președintele Republicii Malta este numit prin rezoluție a Camerei Reprezentanților pentru un mandat de cinci ani. Prin aceeași procedură poate fi și revocat din funcție pe motivul incapacității de a-și îndeplini îndatoririle, indiferent dacă aceasta rezultă dintr-o infirmitate fizică sau mintală, din cauza unei abateri disciplinare sau din orice altă cauză (Art. 48). Exerțarea prerogativelor Președintelui are loc cu respectarea recomandărilor venite din partea Prim-ministrului sau a ministrului competent, cu excepția prerogativelor legate de dizolvarea Parlamentului, de desemnarea și revocarea Prim-ministrului, de îndeplinirea îndatoririlor Prim-ministrului pe durata absenței, a concediului sau a stării de boală a acestuia, de desemnarea și revocarea liderului opoziției [Art. 85 alin. (1)].

Președintele Republicii poate dizolva Parlamentul prin proclamație [Art. 76 alin. (1) și (5)], numai pe baza recomandării Prim-ministrului și numai în situația în care Camera Reprezentanților își retrage cu majoritate absolută încrederea plasată în Guvern, iar, în termen de trei zile, Prim-ministrul nu demisionează din funcție ori Președintele nu preferă să revoce Guvernul [Art. 81 alin. (1)]. La fel poate proceda atunci când funcția de Prim-ministru este vacantă și Președintele consideră că nu există nicio perspectivă să poată desemna în respectiva funcție, într-o perioadă rezonabilă de timp, o persoană care să obțină sprijinul majorității membrilor Camerei Reprezentanților.

Președintele Republicii exercită puterea executivă [Art. 78 alin. (1)] cu sprijinul Prim-ministrului numit de el și care a reușit să obțină votul de încredere al majorității membrilor Camerei Reprezentanților (Art. 80). Miniștrii sunt numiți de Președinte la recomandarea Prim-ministrului. Cu toate acestea, Guvernul este răspunzător în solidar în fața Parlamentului [Art. 79 alin. (2)], iar membrii Cabinetului trebuie să fie în același timp și membri ai Camerei Reprezentanților și să își păstreze această calitate sub sancțiunea pierderii chiar a calității de membru al Executivului.

Ori de câte ori Prim-ministrul lipsește din Malta sau este în concediu ori nu își poate îndeplini îndatoririle pe motiv de boală, Președintele poate autoriza orice alt membru al Cabinetului să îndeplinească respectivele funcții, iar acest membru poate îndeplini funcțiile până la revocarea autorității sale de către Președinte. În măsura în care Prim-ministrul poate fi contactat, Președintele trebuie să adopte o decizie conform recomandării acestuia (Art. 83).

În organizarea politică malteză, există, de asemenea, poziția de lider al opoziției, ocupată de persoana numită în acest scop de către Președinte [Art. 90 alin. (1)]. Președintele va desemna în această calitate pe liderul partidului de opoziție cu cea mai mare pondere politică în Camera Reprezentanților sau, dacă partidele de opoziție din Cameră se află în situație de egalitate numerică ori nu există partid de opoziție, pe membrul Camerei Reprezentanților care, în opinia Președintelui, se poate baza pe sprijinul celui mai mare grup de membri ai Camerei, aflați în opoziție cu Guvernul [Art. 90 alin. (2)].

Alte autorități publice menționate în Constituție sunt Avocatul Poporului, instituție introdusă în urma unei revizuirii constituționale din 2007, Procurorul General, instituție independentă cu drept de a iniția, a desfășura și a suspenda proceduri penale, secretari

permanenți și directori de departamente, ca moștenire a administrației de tip britanic, și numeroase agenții și alte autorități administrative independente ca expresie a unei administrații publice tot mai elaborate, dar aflate sub control parlamentar.

Avocatul Poporului sau comisarul pentru anchete administrative are rolul de a investiga acțiunile întreprinse de sau în numele Guvernului sau de către o altă autoritate, un alt organism sau o persoană. Acesta este numit de către Președinte pe baza unei rezoluții a Camerei Reprezentanților adoptată cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor camerei. De asemenea, Avocatul Poporului poate fi revocat sau suspendat din funcție de către Președinte, la recomandarea camerei, cu aceeași majoritate, în cazuri expres prevăzute, cum ar fi infirmitatea fizică sau mentală ori abaterea disciplinară. Declanșarea unei anchete realizată de către Avocatul Poporului are loc fie din proprie inițiativă, fie pe baza unei plângeri scrise a oricărei persoane care se consideră a fi vătămată.

3. Puterea judecătorească

Sistemul juridic maltez îmbină aspecte de drept englez cu instituții ale dreptului civil (continental) și, în calitatea Maltei de membră a Uniunii Europene, suportă și influența normelor europene pertinente. Textele Constituției malteze reflectă, de altfel, tehnica redacțională specifică *common law*, în care alineate și paragrafe deosebit de complexe încearcă să trateze exhaustiv toate dificultățile susceptibile să apară în aplicarea dispoziției constituționale.

Sistemul judiciar se întemeiază pe organizarea ierarhică a instanțelor, care cuprinde Curți superioare, conduse de judecători, și Curți inferioare, prezidate de magistrați. Curțile superioare includ Curtea Supremă și Curtea Constituțională. Curțile inferioare au competențele stabilite prin lege, iar hotărârile lor pot fi atacate la Curțile superioare.

În Malta există și un Consiliu al Magistraturii, format din Președintele Republicii, în calitate de președinte *ex officio*, și alți nouă membri, după cum urmează: Președintele Curții Supreme, care va fi Vicepreședinte al Consiliului și îl va prezida în absența Președintelui acestuia, Procurorul General *ex officio*, Președintele Baroului *ex officio*, doi membri aleși din rândul lor de către judecătorii instanței superioare pentru o perioadă de patru ani, doi membri aleși din rândul lor de către magistrații instanțelor inferioare pentru o perioadă de patru ani și doi membri numiți pentru o perioadă de patru ani, unul de către Prim-ministru, iar celălalt de către liderul opoziției. Consiliul Magistraturii nu are atribuții disciplinare, ci doar de consiliere a Executivului cu privire la buna administrare și gestionare a justiției și de adoptare de standarde și ghiduri de etică profesională. Acest Consiliu al Magistraturii va avea oricând și o secție pentru avocați și va elabora coduri etice și pentru această profesie.

O persoană nu este eligibilă spre a fi numită judecător la instanțele superioare decât dacă a exercitat profesia de avocat în Malta sau a deținut funcția de magistrat în Malta, inclusiv ca activitate parțială, pe o perioadă de sau pe perioade care totalizează cel puțin 12 ani [Art. 96 alin. (2)]. Tot astfel, o persoană nu este eligibilă pentru a fi numită să exercite funcția de magistrat la instanțele inferioare dacă nu a exercitat profesia de avocat în Malta pentru o perioadă care totalizează cel puțin șapte ani [Art. 100 alin. (2)]. Judecătorii și magistrații sunt eliberați din funcție la împlinirea vârstei de 65 de ani, cu excepția

cazului în care aceștia decid să rămână în funcție până la împlinirea vârstei de 68 de ani, cu încunoștințarea prealabilă a Președintelui Maltei și a Președintelui Curții Supreme.

Independența de care beneficiază judecătorii și magistrații maltezi se bazează pe o îndelungată tradiție. Odată ce au fost numiți de Președinte, la recomandarea Prim-ministrului, ei beneficiază de salarii fixe și nu trebuie reconfirmați în fiecare an. Judecătorii nu pot fi revocați din funcție decât prin votul a două treimi din membrii Camerei Reprezentanților, pe motivul incapacității de a-și exercita în mod adecvat funcția sau pentru abatere disciplinară sancționată de Consiliul Magistraturii. Independența lor este, de asemenea, garantată de obligația constituțională ca salariile acestora să fie plătite din bugetul consolidat, ceea ce înseamnă că Guvernul nu le poate diminua sau modifica remunerația astfel încât să fie afectate interesele judecătorilor.

Revizuirea Constituției din 2016 a permis crearea unei Comisii de disciplină a judecătorilor și a magistraților. Declanșarea unei proceduri disciplinare se produce ori de câte ori se constată că a avut loc o încălcare a codului de etică specific sistemului judiciar sau o încălcare a codului ori regulilor disciplinare. Revizuirea constituțională din 2016 a extins regimul sancțiunilor ce pot fi luate împotriva unui judecător. Dacă până atunci singura sancțiune posibilă consta în revocarea judecătorului, după 2016 pot fi aplicate mai multe sancțiuni, în funcție de gravitatea faptei, precum avertisment, amendă, suspendare, reducerea ori suspendarea salariului și a celorlalte indemnizații. În ceea ce privește revocarea judecătorului sau a magistratului, nu Comisia de disciplină a judecătorilor și a magistraților poate dispune măsura, ci Camera reprezentanților, cu o majoritate de două treimi din membrii acesteia.

De asemenea, s-a înființat și Comitetul de numiri judiciare, secție a Consiliului Magistraturii, compus din Președintele Curții Supreme, doi membrii aleși pentru o perioadă de patru ani de către judecătorii curților superioare din rândul acestora, un membru ales pentru o perioadă de patru ani dintre membrii curților inferioare din rândul acestora, Auditorul General, Avocatul Poporului, Președintele Barourilor. Acest Comitet este prezidat de Președintele Curții Supreme. Comitetul de numiri judiciare este prezidat de Președintele Curții Supreme. Printre funcțiile Comitetului se enumeră: primirea și evaluarea manifestării de intenție a persoanelor care sunt interesate să fie numite în funcția de judecător la Curțile superioare sau în funcția de magistrat la curțile inferioare, păstrarea unui registru permanent al manifestărilor de intenție, realizarea de interviuri și evaluări ale candidaților pentru funcțiile de judecător sau de magistrat, oferirea de recomandări prim-ministrului prin ministrul justiției cu privire la eligibilitatea și performanța candidaților pentru numirea în funcțiile de judecător sau de magistrat.

4. Administrația publică locală și organizarea administrativ-teritorială

Conform Art. 115a din Constituție, organizarea administrativ-teritorială a Maltei este de tip descentralizat cu un singur nivel de bază al autorităților locale. Având în vedere teritoriul puțin întins al celor câteva insule (din care doar două locuite permanent) care formează statul maltez nu există și un nivel intermediar, de tip regional, la nivelul administrației teritoriale malteze. Localitățile sunt, fiecare, administrate de câte un consiliu local ales de locuitorii respectivei localități. Această prevedere a fost introdusă abia în 2001 printr-o revizuire constituțională.

În fapt, situația administrației locale a fost clarificată în 1993, după ce Parlamentul maltez a aprobat Legea consiliilor locale, prin care a instituit consilii locale cu personalitate juridică în 67 de localități. Legea consiliilor locale a fost structurată pe modelul Cartei europene a autonomiei locale a Consiliului European și a fost ulterior modificată de mai multe ori. Astăzi, Malta cuprinde 68 de consilii locale, dintre care 54 în Malta și 14 în Insula Gozo.

5. Drepturile fundamentale

Art. 1 din Constituție stabilește de la început orientarea ideologică a Legii fundamentale atunci când declară că Malta este o democrație „întemeiată pe muncă și pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor”. De altfel, textul Legii fundamentale abundă în drepturi sociale și economice, alături de prevederi detaliate care amintesc de *due process of law* din dreptul britanic și în paralel cu puternice garanții acordate religiei catolice.

Astfel, Art. 2 din Constituție prevede că Malta recunoaște doar religia apostolică romano-catolică și că autoritățile Bisericii Romano-Catolice au obligația și dreptul de a stabili ce principii sunt corecte și ce principii sunt greșite, iar predarea religiei în spiritul credinței apostolice romano-catolice va fi asigurată în toate școlile de stat ca parte a învățământului obligatoriu.

Malta a semnat Protocolul nr. 1 la Convenția europeană a drepturilor omului, care arată inclusiv în ce condiții se exercită dreptul la educație, dar a acceptat aplicarea Art. 2 privind dreptul părinților de a avea copii educați în conformitate cu opiniile lor religioase sau filozofice, numai în măsura „în care acest text este compatibil cu prestarea unei instruirii și pregătiri eficiente, precum și cu evitarea unor cheltuieli publice excesive, având în vedere faptul că populația malteză este într-o proporție covârșitoare romano-catolică”.

Nu este mai puțin adevărat că Art. 40 din Constituție protejează libertatea de conștiință și de cult, astfel încât toate persoanele din Malta se bucură de exercitarea liberă a cultului lor religios. Nicio persoană nu va beneficia de educație religioasă dacă, în cazul unei persoane care nu a împlinit vârsta de 16 ani, persoana care, potrivit legii, are autoritatea asupra acesteia ridică o obiecție față de această cerință și, în orice alt caz, dacă persoana căreia i se solicită acest lucru obiectează. Bineînțeles, nu s-ar putea prevala de o asemenea dispoziție persoanele care doresc ele însele predarea respectivei religii sau admiterea în rândul preoților ori într-un ordin religios sau care urmăresc alte obiective de natură religioasă, în măsura în care există restricții în acest sens, iar o asemenea cerință este justificată într-o societate democratică. De asemenea, libertatea de conștiință și de cult poate fi restrânsă în interesul siguranței publice, ordinii publice, moralității sau decenței publice, sănătății publice, ori al protecției drepturilor și libertăților celorlalți, cu excepția cazului în care se arată că o asemenea restrângere nu este justificabilă într-o societate democratică.

Revizuirea constituțională din 2018 a instituit obligația statului de a proteja și conserva mediul înconjurător și resursele sale pentru generațiile actuale și viitoare. Totodată, se arată că statul luptă împotriva oricărei forme de degradare a mediului, fie că vorbim de cea a aerului, apei sau a pământului ori orice altă formă de poluare.

6. Raportul dintre dreptul național și dreptul Uniunii Europene

Conform Art. 65 alin. (1), „sub rezerva prevederilor prezentei Constituții”, Parlamentul poate adopta legi pentru buna administrare a Maltei care trebuie să fie conforme obligațiilor internaționale ale Maltei, în special celor asumate prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană semnat la Atena pe data de 16 aprilie 2003. Aceasta înseamnă că, în ordinea juridică internă, dreptul european beneficiază de o poziție supraordonată față de legile malteze, indiferent că acestea sunt anterioare sau ulterioare adoptării actelor normative europene pertinente. Nu este însă precizat raportul existent între dispozițiile constituționale și cele cuprinse în dreptul european, astfel încât rămâne posibilă o poziție conform căreia normele acestuia din urmă urmează a fi lipsite de efecte în măsura în care contravin normelor cuprinse în textul fundamental.

7. Controlul de constituționalitate

Curtea Constituțională este o instanță care face parte din sistemul judiciar. Este alcătuită din trei judecători care trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și judecătorii curților de apel pentru a putea fi desemnați la Curtea Constituțională, respectiv să fi exercitat profesia de avocat sau de magistrat în Malta pe durata unor perioade care, totalizate, însumează cel puțin 12 ani. După revizuirea constituțională din 2016, numirea lor este realizată de Președintele Republicii, la recomandarea Comisiei de numiri judiciare.

Ea acționează ca instanță de apel pentru deciziile pronunțate de Prima Cameră a instanței civile, în căile de atac declarate pentru remedierea încălcării drepturilor omului protejate de Constituție și de Convenția europeană a drepturilor omului. Judecă, de asemenea, apelurile intentate împotriva deciziilor pronunțate de orice alt tribunal în primă instanță în probleme ce țin de interpretarea Constituției și de conformitatea legilor cu aceasta din urmă. În această ultimă privință, competența Curții Constituționale nu este exclusivă, deoarece dacă problema constituționalității legilor a fost ridicată pentru prima oară într-o cale de atac, chestiunea juridică respectivă va fi retrimisă instanței care a pronunțat decizia inițială, astfel încât aceasta din urmă va emite propria hotărâre cu privire la conflictul juridic invocat, ce poate face, bineînțeles, obiectul unei căi de atac [Art. 95 alin. (3)]. De asemenea, Curtea Constituțională este competentă să judece contenciosul electoral, adică să se pronunțe asupra faptului dacă o persoană a fost aleasă sau i-a încetat în mod valabil calitatea de membru al Camerei Reprezentanților sau de Președinte al Camerei (Art. 63).

Totodată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze apelul împotriva deciziei Consiliului Magistraturii prin care se constată demiterea unui judecător sau a unui magistrat și apelul împotriva deciziei Consiliului Magistraturii luată cu respectarea articolului 101b alineat 12.

CONSTITUȚIA REPUBLICII MALTA

Capitolul I
REPUBLICA MALTA**Art. 1. Republica și teritoriile acesteia**

1. Malta este o republică democrată întemeiată pe muncă și pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor.
2. Teritoriile Maltei cuprind teritoriile incluse în Malta anterior intrării în vigoare a prezentei Constituții, inclusiv apele teritoriale ale acestora și acele teritorii și ape pe care Parlamentul le poate stabili ocazional prin lege.
3. Malta este un stat neutru care urmărește în mod activ pacea, securitatea și dezvoltarea socială în rândul tuturor națiunilor prin aderarea la o politică de nealinieră și refuzând să facă parte din vreo alianță militară. În special, acest statut implică faptul că:
 - a. nu va fi permisă amplasarea niciunei baze militare străine pe teritoriul maltez;
 - b. nu se va permite ca facilitățile militare din Malta să fie utilizate de forțe străine, cu excepția cazului în care acest lucru este solicitat de Guvernul Maltei și numai în următoarele situații:
 - i. în exercitarea dreptului inerent de autoapărare în cazul oricărei încălcări armate a teritoriului asupra căruia Republica Malta are suveranitate, sau în urmărirea măsurilor sau acțiunilor decise de Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite ori
 - ii. ori de câte ori există o amenințare la suveranitatea, independența, neutralitatea, unitatea sau integritatea teritorială a Republicii Malta;
 - c. cu excepția cazurilor menționate mai sus, nu va fi permisă utilizarea altor facilități din Malta, în măsura în care acest lucru înseamnă prezența în Malta a unei concentrări de forțe străine;
 - d. cu excepția cazurilor menționate mai sus, niciun fel de personal militar străin nu va fi permis pe teritoriu maltez, cu excepția personalului care execută sau ajută la executarea lucrărilor sau activităților civile și a unui număr rezonabil de personal tehnic militar care oferă asistență pentru apărarea Republicii Malta;
 - e. șantierele navale ale Republicii Malta vor fi utilizate în scopuri comerciale civile, însă pot fi utilizate, de asemenea, în limite rezonabile de timp și cantitate, pentru repararea vaselor militare care au fost puse în stare de noncombat sau pentru construcția navelor; potrivit principiilor nealinierii, navelor militare aparținând celor două superputeri li se va refuza accesul la respectivele șantiere navale.

Art. 2. Religia

1. Religia Maltei este religia apostolică romano-catolică.
2. Autoritățile Bisericii Apostolice Romano-Catolice au îndatorirea și dreptul de a stabili ce principii sunt corecte și ce principii sunt greșite.
3. Predarea religiei în spiritual credinței apostolice romano-catolice va fi asigurată în toate școlile de stat ca parte a învățământului obligatoriu.

Art. 3. Drapelul național

1. Drapelul național al Maltei constă în două benzi verticale egale, alb spre interior și roșu spre exterior.

2. Reprezentarea Crucii lui George, acordată Maltei de Majestatea Sa Regele George al Șaselea la data de 15 aprilie 1942, este aplicată în interiorul benzii albe, subliniată cu roșu.

Art. 4. Imnul Național

Imnul Național al Maltei este „L-Innu Malti”, care începe cu cuvintele „Lil din l-Art helwa l-Omm li tatna isimha”.

Art. 5. Limba

1. Limba națională a Maltei este limba malteză.
2. Limba malteză și limba engleză, precum și alte limbi prevăzute de Parlament (printr-o lege adoptată cu cel puțin două treimi din voturile tuturor membrilor Camerei Reprezentanților) sunt limbile oficiale ale Maltei iar administrația poate utiliza oricare dintre aceste limbi în scopuri oficiale, cu condiția ca orice persoană să se poate adresa administrației în oricare dintre limbile oficiale, iar răspunsul administrației să fie în respectiva limbă.
3. Limba instanțelor judecătorești este limba malteză, cu condiția ca Parlamentul să poată adopta o prevedere privind utilizarea limbii engleze în cazurile și în condițiile prevăzute de acesta.
4. În reglementarea propriei proceduri, Camera Reprezentanților poate stabili limba sau limbile care va(vor) fi utilizată/e în procedurile și documentele parlamentare.

Art. 6. Constituția este legea supremă

Sub rezerva alineatelor 7 și 9 din articolul 47 și a articolului 66 din prezenta Constituție, în cazul în care o lege nu este compatibilă cu prezenta Constituție, aceasta din urmă va prevala și cealaltă lege va fi nulă în măsura incompatibilității.

Capitolul II DECLARAREA PRINCIPIILOR

Art. 7. Dreptul la muncă

Statul recunoaște dreptul tuturor cetățenilor la muncă și trebuie să promoveze acele condiții care să pună în aplicare acest drept.

Art. 8. Promovarea culturii etc.

Statul trebuie să promoveze dezvoltarea culturii și cercetării științifice și tehnice.

Art. 9. Protejarea spațiilor naturale și a patrimoniului istoric și artistic

1. Statul va proteja spațiile naturale și patrimoniul istoric și artistic al națiunii.
2. Statul protejează și conservă mediul înconjurător și resursele sale pentru beneficiul generațiilor actuale și a celor viitoare și ia măsuri împotriva oricărei forme de degradare a mediului înconjurător în Malta, inclusiv cea a aerului, apei și a pământului, sau orice altă formă de poluare, precum și promovează, dezvoltă și susține dreptul de acțiune pentru protejarea mediului înconjurător.

Art. 10. Învățământul primar obligatoriu și gratuit

Învățământul primar este obligatoriu și, în școlile de stat, este gratuit.

Art. 11. Interesele educaționale

1. Chiar dacă nu dispun de resurse financiare, elevii capabili și merituoși au dreptul de a atinge cel mai ridicat nivel de învățământ.

2. Statul trebuie să pună în aplicare acest principiu prin intermediul burselor, prin contribuții acordate familiilor elevilor și prin alte prevederi în baza concursurilor generale.

Art. 12. Protecția muncii

1. Statul protejează munca.
2. Acesta trebuie să asigure învățământ profesional sau vocațional și avansarea lucrătorilor.

Art. 13. Orele de muncă

1. Numărul maxim de ore de muncă pe zi este stabilit prin lege.
2. Lucrătorul are dreptul la o zi săptămânală de odihnă și la concediu anual plătit; nu se poate renunța la acest drept.

Art. 14. Drepturi egale pentru bărbați și femei

Statul promovează dreptul egal al bărbaților și al femeilor de a se bucura de toate drepturile economice, sociale, culturale, civile și politice și, în acest scop, ia măsuri corespunzătoare pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare între sexe din partea oricărei persoane, organizații sau întreprinderi; în special, statul va urmări asigurarea faptului că femeile care lucrează se bucură de drepturi egale și de aceleași salarii pentru aceeași muncă la fel ca bărbații.

Art. 15. Vârsta minimă pentru muncă remunerată

Vârsta minimă pentru muncă remunerată este prevăzută de lege.

Art. 16. Protecția muncii prestate de minori

Statul prevede protecția muncii prestate de minori și le asigură dreptul la remunerație egală pentru muncă egală.

Art. 17. Asistență și asigurări sociale

1. Fiecare cetățean inapt de muncă și care nu dispune de resursele necesare subzistenței are dreptul la întreținere și la asistență socială.
2. Lucrătorii au dreptul la asigurări rezonabile pe bază de contribuție pentru nevoile lor în caz de accident, boală, dizabilitate, limită de vârstă și șomaj obligatoriu.
3. Persoanele cu dizabilități și persoanele incapabile de muncă au dreptul la educație și formare profesională.

Art. 18. Încurajarea întreprinderilor economice private

Statul încurajează întreprinderile economice private.

Art. 19. Protecția meșteșugurilor

Statul asigură protecția și dezvoltarea meșteșugurilor.

Art. 20. Încurajarea cooperativelor

Statul recunoaște funcția socială a cooperativelor și încurajează dezvoltarea acestora.

Art. 20a. Participarea cetățenilor maltezi care trăiesc în străinătate

Statul facilitează participarea cetățenilor maltezi care trăiesc în străinătate la viața politică, socială, economică și culturală a Maltei.

Art. 21. Aplicarea principiilor incluse în prezentul capitol

Prevederile prezentului capitol nu sunt executorii în nicio instanță judecătorească, însă principiile incluse în acesta sunt fundamentale pentru guvernarea țării, iar obiectivul statului este de a aplica aceste principii în elaborarea legilor.

Capitolul III CETĂȚENIA

Art. 22. Cetățenia este reglementată prin lege

1. Dobândirea, deținerea, renunțarea la cetățenia malteză sunt reglementate prin lege.
2. Este permisă deținerea a două sau mai multe cetățenii potrivit legii în vigoare la momentul respectiv în Malta.

Art. 23. Cetățenii Commonwealth-ului

1. Orice persoană care, în baza prezentei Constituții sau a oricărui act adoptat de Parlament, este cetățean al Maltei ori, în baza oricărui act adoptat și în vigoare la momentul respectiv în orice țară a căreia i se aplică prezentul articol, este cetățean al respectivei țări va avea, în virtutea respectivei cetățenii, statutul de cetățean al Commonwealth-ului.
2. Orice persoană care este supus britanic fără cetățenie în baza Legii privind naționalitatea britanică din 1948 sau care continuă să fie supus britanic în baza articolului 2 al respectivei Legi va avea, în virtutea respectivului statut, statutul de cetățean al Commonwealth-ului.
3. Țările în care se aplică prezentul articol sunt cele enumerate în Anexa 4 la prezenta Constituție.
4. Prin Proclamație, Președintele Republicii poate amenda, adăugi, revoca sau înlocui lista țărilor din Anexa 4 la prezenta Constituție.

Art. 24. Răspunderea penală a cetățenilor Commonwealth-ului

1. Un cetățean al Commonwealth-ului care nu este cetățean al Maltei sau un cetățean al Republicii Irlanda care nu este cetățean al Maltei nu se va face vinovat de o infracțiune împotriva legilor în vigoare în Malta în legătură cu orice lucru întreprins sau omis în orice parte a Commonwealth-ului, cu excepția Maltei ori a Republicii Irlanda sau în orice țară străină, cu excepția cazului în care:
 - a. acțiunea sau omisiunea ar fi o infracțiune, dacă respectivul cetățean ar fi străin și
 - b. în cazul unei acțiuni sau omisiuni în orice parte a Commonwealth-ului sau în Republica Irlanda, acțiunea sau omisiunea ar reprezenta o infracțiune dacă țara în care acțiunea a fost întreprinsă ori omisiunea s-a produs ar fi o țară străină.
2. În prezentul articol:
 - „străin” înseamnă o persoană care nu este cetățean al Commonwealthului, protejat britanic sau cetățean al Republicii Irlanda;
 - „protejat britanic” înseamnă o persoană care este protejat britanic în sensul Legii privind naționalitatea britanică din 1948 sau al oricărei alte legi a Regatului Unit care înlocuiește respectiva Lege;
 - „țară străină” înseamnă o țară (cu excepția Republicii Irlanda) care nu face parte din Commonwealth.

Art. 25. Dobândirea cetățeniei prin naștere sau descendență de către persoanele născute la data intrării în vigoare sau după aceasta

Abrogat.

Art. 26. Căsătoria cu cetățeni ai Maltei

Abrogat.

Art. 27. Dubla cetățenie

Abrogat prin Legea III din 2000.